

C. U. SHAH UNIVERSITY
Wadhwan City

Faculty Of: - EDUCATION
Department Of: - EDUCATION (B.Ed.)
Semester: - II
Code: - 4ED02DAE2(EPC-3)
Name: – Drama and Arts in Education

Teaching & Evaluation Scheme:-

Subject Code	Name of the Subject	Teaching Scheme (Hours)				Credits	Evaluation Scheme								
		Th	Tu	Pr	Total		Theory				Practical (Marks)				Total
							Sessional Exam		University Exam		Internal		University		
							Marks	Hrs	Marks	Hrs	Pr/Viva	TW	Pr		
4ED02DAE2 (EPC-3)	Drama and Arts in Education	2	0	0	2	2	15	0.75	35	1.5	---	----	---	50	

Objectives:

1. નાટક અને કલાનો શિક્ષણમાં વિનિયોગ કરે.
2. શિક્ષણમાં વિવિધ કલાઓ વિશે માહિતગાર થાય.
3. સામાજિક જાગૃતિ માટે શિક્ષણમાં રંગમંચની ભૂમિકા જાણે.
4. શિક્ષણ દ્વારા સાંસ્કૃતિક ઉત્સવોનું મહત્ત્વ સમજે.
5. દૃશ્યકલાઓની વિવિધ સામગ્રીનો વર્ગખંડમાં ઉપયોગ કરતાં થાય.
6. ભારતીય કલાકારોના જીવનચરિત્રવિશે માહિતગાર થાય.

4ED02DAE2 (EPC-3)
Drama and Arts in Education

એકમ નં.	એકમનું નામ	ભારાંક
૧.	<p>શિક્ષણમાં કલા અને કલા પદ્ધતિઓ</p> <p>૧.૧ કલા : અર્થ, સ્વરૂપ અને પ્રકારો (ચિત્ર, નૃત્ય, સંગીત, શિલ્પ-સ્થાપત્ય, વિઝ્યુઅલ આર્ટ, કમ્પ્યુટર્ની, માટીકલા, પોસ્ટર, કેયોન અને રંગોળી)</p> <p>૧.૨ કલાની પદ્ધતિઓ : મુક્તભાવ અભિવ્યક્તિ, વસ્તુચિત્રાણ, સ્મૃતિચિત્રાણ, કલ્પનાચિત્રાણ, પ્રતિકાત્મક અને પ્રદર્શન</p>	૨૫ %
૨.	<p>શિક્ષણમાં નાટક અને રંગમંચની ભૂમિકા</p> <p>૨.૧ નાટકનો અર્થ, સ્વરૂપ, લક્ષણો, શિક્ષણમાં નાટકની ભૂમિકા અને પ્રકારો (શેરીનાટક, માર્ઠમ, રોલપ્લે, મોનોએક્ટીંગ) સામાજિક જાગૃતિના સંદર્ભમાં શેરીનાટકો : અર્થ, લક્ષણો, આયોજન અને સામાજિક અસરો. CCRT, NSD, CBFC</p> <p>૨.૨ સામાજિક જાગૃતિના સંદર્ભ ચલચિત્રો : દસ્તાવેજી ચલચિત્રો, ટૂંકીફિલ્મો, ચલચિત્રો દર્શાવતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો અને સામાજિક અસરો</p>	૨૫ %
૩.	<p>ભારતીય કલાકારોનું જીવનચરિત્ર</p> <p>૩.૧ નાટ્યક્ષેત્રે : ભરતમુનિ, શ્રી જયશંકર સુંદરી, અસાઈત ચિત્રકલાક્ષેત્રે : રાજ રવિ વર્મા, રવિશંકર રાવલ, બંસીલાલ વર્મા (ચકોર)</p> <p>૩.૨ સંગીતક્ષેત્રે : લતામંગેશકર, તાનારીરી, અવિનાશચ્યાસ</p> <p>નૃત્યક્ષેત્રે : પંડિત બિરજુ મહારાજ, શ્રીમૃગાલીની સારાભાઈ, કુમુદીની લાખિયા</p>	૨૫ %
૪.	<p>શિક્ષણમાં સાંસ્કૃતિકઉત્સવોનું મહત્ત્વ અને વિવિધ કલાનો વર્ગખંડમાં વિનિયોગ</p> <p>૪.૧ આપણા સાંસ્કૃતિકઉત્સવો : તરાણેતરનો મેળો, વૌઠાનો મેળો, ભવનાથનો મેળો, પ્રાદેશિક સંસ્કૃતિ અને કલાનો પરિચય (રાસ-ગરબો, ધમાલનૃત્ય, મેરાયો, હૂડો)</p> <p>૪.૨ વિવિધ કલાઓનો વર્ગખંડમાં વિનિયોગ અને વિષયવસ્તુનું નાટ્ય પદ્ધતિ, ફોટોગ્રાફી અને વીડિયોગ્રાફી દ્વારા પ્રસ્તુતીકરણ</p>	૨૫ %

Suggested Activities

૧. ગુજરાતના સાંસ્કૃતિકઉત્સવોપ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો.
૨. નાટ્ય-કલા ક્ષેત્રે કોઈ પ્રતિભા વિષે પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો
૩. ભારત માં ઉજવાતા વિવિધ ધર્મ,પ્રદેશો સાંસ્કૃતિક ઉત્સવો નો રીપોર્ટ તૈયાર કરાવવો
૪. ભારત માં આવેલ વિવિધ નાટ્ય કળા ક્ષેત્રે જોડાય સંસ્થાઓ ની નોંધ બનાવવી.
૫. શિક્ષક દ્વારા સોપાયેલ કોઈ પણ કાર્ય .

સંદર્ભ પુસ્તકો :

- ૧) વ્યાસ રજની(૨૦૦૪) - ગુજરાતની અસ્મિતા, અક્ષર પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- ૨) વ્યાસ રજની(૨૦૦૧)- ગુજરાતની અસ્મિતા, અક્ષર પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- ૩) બારૈમા વી.વી. --શિક્ષણમાં નાટક અને કલા, પ્રતીક પ્રકાશન, આણંદ.
- ૪) ભટ્ટ મૂળશંકર- વ્યક્તિ વિશેષ કોષ,પ્રવિણ પ્રકાશન, રાજકોટ.